

Stanovisko Komory auditorů ČR

k Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace (RIA) k zvýšení limitů povinného auditu v zákonu o účetnictví

Komora auditorů ČR obdržela Zprávu RIA k navrhovanému zvýšení limitů povinného auditu, kterou jsme pečlivě prostudovali a musíme konstatovat několik zásadních připomínek k argumentům, které zpráva obsahuje, absenci parametrů, které nebyly do analýzy zahrnuty a tím i k celkovému závěru zprávy. Většinu našich připomínek jsme již opakovaně uvedli ústně i písemně v průběhu řady jednání na nejrůznějších úrovních, avšak nikdy jsme k nim neobdrželi jakékoliv stanovisko, či argumenty, nýbrž opakovaně se setkáváme s jediným odůvodněním návrhu, a to snížení administrativních nákladů.

Své připomínky ke Zprávě RIA jsme shrnuli do následujících bodů a zároveň přikládáme opakovaně naše předchozí stanovisko, které shrnuje naše připomínky a argumenty jak z připomínkového řízení k návrhu, tak jeho projednávání v rozpočtovém výboru PS PČR.

1. Zvýšení limitů není absolutní úspora nákladů, ale jejich přesun na jiné subjekty

Zpráva RIA a její závěr je postaven na předpokladu, že zvýšení limitů představuje čistou úsporu administrativních nákladů a vůbec nebere v úvahu, že neauditované účetní závěrky tak velkého množství účetních jednotek způsobí zvýšená rizika a tím i náklady u jiných subjektů (stát – výběr daní, banky – zvýšení úroků, dodavatelsko-odběratelské řetězce – insolvence apod.). Z celospolečenského hlediska tedy nedojde k úspoře, ale k přesunu nákladů od neauditovaných společností k ostatním subjektům a v konečném důsledku na celou společnost. Tuto skutečnost dokládají analýzy a zkušenosti, z takového snížení limitů v některých evropských zemích, které byly po špatné zkušenosti revidovány a následně limity opět sníženy. Skutečnost, že zvýšení limitů auditu snižuje důvěryhodnost účetních závěrek Zpráva o RIA konstatuje, ale zcela bez toho, že zvýšené riziko vlivem snížení důvěryhodnosti znamená zvýšení celospolečenských nákladů a že se tedy nejedná o úsporu nákladů, ale o jejich přesun na jiné.

Limity snížily v EU tyto země:

- **Kypr** (zcela limity odstranil a audit je povinný bez ohledu na velikost společnosti)
- **Estonsko** (snížilo limit počtu zaměstnanců)
- **Itálie** (snížila limity na polovinu v souvislosti s negativními dopady insolvencí neauditovaných společností)
- **Rumunsko**
- **Dánsko** (limity snížilo následně po špatné zkušenosti s jejich předchozím zvýšením)
- **Švédsko** (snížilo limity po špatné zkušenosti s jejich zvýšením, a to na základě analýzy, která poukazuje na zvýšená rizika výběru daní a hospodářské kriminality, která převažují zamýšlenou úsporu nákladů malých společností)

V roce 2010 Švédsko zrušilo požadavek na audit všech malých společností s cílem snížit jejich administrativní náklady. V prosinci 2017 však zveřejnil švédský Národní kontrolní úřad (NAO – nezávislý orgán švédského parlamentu), zprávu „Zrušení povinnosti auditu pro SME s ručením omezeným – reforma“, která ukázala, že náklady zrušení povinného auditu převažují nad přínosy a toto zrušení auditu zpochybnila. Zpráva prostřednictvím posouzení přínosů a dopadů prokazuje, že audit **malých subjektů je cenný jak pro tyto subjekty, tak pro společnost jako celek a konkrétně poukázala na to, že osvobození od auditu zvyšuje řadu rizik pro celou ekonomiku. Zpráva upozornila zejména na zvýšené riziko účetních chyb, daňových úniků a hospodářské kriminality.** Na základě této analýzy a po následné diskusi bylo ve Švédsku rozhodnuto vrátit limity povinného auditu, tj. nezvyšovat je a neosvobozovat malé společnosti od povinného auditu.

*Zdroj: **Abolition of audit obligation for small limited companies – a reform where costs outweigh benefits.** Dostupné on-line na: <https://www.riksrevisionen.se/en/audits/audit-reports/2017/abolition-of-audit-obligation-for-small-limited-companies---a-reform-where-costs-outweigh-benefits.html>*

2. Zpráva RIA nereflektuje negativní dopady absence auditu na jiné oblasti ověřování auditorem, než je účetní závěrka.

Zpráva RIA při posuzování negativního dopadu absence auditu malých společností zcela opomíjí skutečnost, že na rozdíl od 90. let minulého století auditor v současnosti ověřuje řadu dalších skutečností, které mu ukládá regulace, jako je například oblast insolvence, ale zejména pak oblast boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu, dodržování sankčních seznamů apod. Tato skutečnost je zásadní zejména v kontextu probíhající přípravy ČR na závěrečnou zprávu evropské skupiny expertů pro AML MONEYVAL, které proběhne v roce 2026. Již zveřejněná předběžná zpráva upozorňovala ČR na nedostatky právě v oblasti nefinančních společností, u nichž by navrhovaným zvýšením limitů došlo k dalšímu zhoršení situace v oblasti AML, protože auditor je v jejich případech povinnou osobou registrovanou na FAÚ.

3. Návrh na trojnásobné zvýšení limitů pro audit je neadekvátní ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi

Při srovnání stávajících limitů pro povinný audit se ČR nachází zhruba v prostředku seznamu členských zemí seřazenému podle kritéria velikosti obrátu (konkrétně na 17. místě z 29 zemí – viz níže uvedená tabulka). Při posuzování pozice jednotlivých zemí je třeba zvažovat nejen vlastní národní limity auditu, ale porovnávat je jak s průměrnou velikostí společností, velikostí dané ekonomiky a také riziky, které představuje podnikatelské prostředí dané země, její právní řád a další okolnosti. V této souvislosti patří ČR ke středně velkým ekonomikám se spíše vyššími riziky a menší průměrné velikostí společností. Její současné postavení na 17. místě považujeme za adekvátní na rozdíl od trojnásobného navýšení limitů, které povede k přesunu ČR na zhruba 5. místo v tabulce.

Tak vysoké jednorázové navýšení považujeme za reputační riziko jak vzhledem k AML, tak i důvěryhodnosti pro investory a v konečném důsledku i pro rating, který může ovlivnit výši dluhové služby ve státním rozpočtu.

Přehled limitů v EU (rok 2020)

Pořadí	Země	Bilanční suma	Obrat	Počet zaměstnanců
1	Německo	6 000	12 000	50
2	Irsko	6 000	12 000	50
3	Nizozemí	6 000	12 000	50
4	Rakousko	5 000	10 000	50
	Česko po navýšení	4 500	9 000	50
5	Belgie	4 500	9 000	50
6	Lucembursko	4 400	8 800	50
7	Francie	4 000	8 000	50
8	Řecko	4 000	8 000	50
9	Slovinsko	4 000	8 000	50
10	Rumunsko	3 500	7 000	50
11	Španělsko	2 850	5 700	50
12	Polsko	2 500	5 000	50
13	Chorvatsko	2 000	4 000	25
14	Itálie	4 000	4 000	20
15	Slovensko	2 000	4 000	30
16	Litva	1 800	3 500	50
17	Česko nyní	1 500	3 000	50
18	Portugalsko	1 500	3 000	50
19	Island	1 400	2 800	50
20	Bulharsko	1 000	2 000	50
21	Estonsko	800	1 600	24
22	Lotyšsko	800	1 600	50
23	Dánsko	537	1 075	12
24	Maďarsko		965	50
25	Malta	47	930	2
26	Norsko	2 500	325	10
27	Švédsko	150	300	3
28	Finsko	100	200	3
29	Kypr	-	-	-
30				

Zdroj: Accountancy Europe: Audit exemption thresholds in Europe 2020.
Dostupné online na: <https://accountancyeurope.eu/publications/audit-exemption-thresholds-in-europe/>

Komora auditorů ČR je přesvědčena, že rozhodnutí o navýšení limitů by mělo být prováděno na základě racionálního zvážení všech pozitivních a negativních dopadů, protože bude mít dlouhodobé celospolečenské dopady. Budeme rádi, pokud toto stanovisko přispěje právě k odbornému posouzení dané problematiky.

V Praze 14. dubna 2025